

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Економічна безпека сучасної України: виклики та загрози

**Матеріали науково-практичної конференції
викладачів, аспірантів і студентів
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

19 травня 2015 р.

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 33(477)-049.5
ББК 65.9(4УКР)
Е45

*Тези друкуються мовою оригіналу
і відображають позицію авторів*

Економічна безпека сучасної України: виклики та загрози : матеріали
Е45 наук.-практ. конф. викладачів, аспірантів і студентів Нац. юрид. ун-ту
імені Ярослава Мудрого, 19 трав. 2015 р. / за заг. ред. А. П. Гетьмана. –
Х. : Право, 2015. – 168 с.

ISBN 978-966-458-835-2

ISBN 978-966-458-835-2

© Національний юридичний
університет імені Ярослава
Мудрого, 2015
© Видавництво «Право»,
оформлення, 2015

вкладень. З погляду на це, особливо варто виділити взаємини між Монако і Францією, тому що залежність князівства від свого сусіда і фактичного патрона виявляється у політичній, економічній, культурній та інших областях державного й громадського життя. Це підтверджують такі факти: спеціальної візи для в'їзду до князівства не потрібно; митні формальності на кордоні відсутні так само, як валютний обмін, за кордоном Монако представляє саме Франція.

Нині князівство підтримує дипломатичні і консульські відносини з понад 50 країнами і має там представників у ранзі посланників. Князівство не перебуває в ООН, але входить до ЮНЕСКО і деяких інших організацій, зокрема до Всесвітньої організації охорони здоров'я. Країна також бере участь у великих міжнародних форумах світового значення. Монако є великим центром міжнародних наукових конференцій і симпозіумів.

Монако пропонує комфортні умови життя, високий рівень безпеки товарів, а також багатонаціональне культурне середовище, розвинену соціальну інфраструктуру і систему охорони здоров'я, в якій велика увага приділяється питанням сім'ї.

Науковий керівник:

Камінська Т. М., д.е.н., професор кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого

Вовк І. А.,

к.е.н., доц., Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, кафедра економічної теорії

ЕКОНОМІКА НЕСВІТСЬКИХ ДЕРЖАВ: ОКРЕМІ ЗАКОНОМІРНОСТІ

Несвітськими називають держави, в яких політична і правова система не відокремлені (частково відокремлені) від релігії. У таких державах релігія часто отримує спеціальний юридичний захист, належність до певної релігії може суттєво впливати на правовий статус, а освіта, шлюб, суспільна мораль перебувають під «опікою» пануючої церкви чи релігійної організації. Такий статус релігії дає їй можливість впливати на різноманітні соціальні системи, явища і процеси, зокрема, і економіку. До несвітських держав належать більшість країн Азії і Африки, частко-

во світськими є окремі держави Американського континенту. Там проживає більшість населення Землі, що актуалізує потребу у дослідженні порушених нами питань.

Вплив релігії на економіку є, як це часто буває, амбівалентним, неоднозначним. Релігія здатна як гальмувати економічні процеси, так і сприяти їх розвиткові у потрібному для суспільства напрямку. Ця теза є методологічною основою подібного розвитку і забезпечує від поширеної у літературі звички суто негативістської оцінки релігії як уособлення усього застарілого і неефективного.

Негативний вплив релігії на економічний розвиток має місце тоді, коли потреби економіки чи навіть конкретні економічні інструменти починають конфліктувати з релігійними приписами, закріпленими у сакральних текстах, документах церковних органів, доктрині. Історично найбільш відомим прикладом подібної ситуації є конфлікт між механізмами залучення і накопичення грошових коштів у Середньовічній Європі і заборонаю лихварства, викладеною у Біблії, постановах церковних соборів і богословських працях. Під цю заборону підпадали операції з валютного обміну, грошова позика тощо. Як відомо, у даному випадку економіка «взяла своє». Коли християнська церква перетворилася на потужного (на певному етапі — найпотужнішого) економічного гравця Середніх віків, християнські теологи обґрунтували спочатку обмеженість заборони лихварства, а згодом і можливість від неї відмовитись. Проте аналогічна заборона, викладена у Корані, і досі залишається чинною у багатьох ісламських державах, де мусульманські банки не кредитують під відсотки (вони працюють як інвестиційні банківські установи). Аналогічно у мусульманських країнах обмежені певні види страхування і цінних паперів, бо вони конфліктують з мусульманськими теологічними уявленнями.

З другого боку, вплив релігії на економіку часто мав і має позитивний характер. Зокрема, йдеться про передбачений релігіями обов'язок допомагати ближньому (в ісламі це навіть один з основних обов'язків людини). Благодійництво, передача певних коштів чи майна на громадські нужди об'єктивно сприяли більш справедливому перерозподілу економічних ресурсів у суспільстві, покращували становище нужденних і зменшували конфліктність соціальних стосунків. Ця проблема має і більш широкий контекст. Релігія — всеохоплююча, універсальна соціальна система. У не-світському суспільстві немає нічого, що потенційно чи реально не підпадало би під релігійний вплив. Тим самим релігія накладає на усі соціальні системи, явища і процеси свої етичні пагери. Економіка не є виключенням. Якщо у світських суспільствах для оцінки економічних процесів

використовують право, в якому етичні вимоги виражені слабкіше, то у не-світських державах моральна вимогливість є набагато більш високою. Інша справа, що і ця вимогливість не має однозначно позитивного звучання. Релігійні приписи та доктрина у сфері економіки можуть бути і консервативними, і навіть цілком ірраціональними. Не варто забувати також і про загрозу релігійного екстремізму, що може бути спрямований і проти економічних суб'єктів. Випадок Charlie Hebdo має не лише політичний чи гуманітарний, але й економічний контекст. Якщо в Європі терористична атака лише збільшила продаж вказаного журналу, то в умовах несвітської чи частково світської держави господарська діяльність, щодо якої існує сумнів в її релігійній «чистоті», була б одразу припинена з використанням примусових публічно-владних механізмів.

Волотка А. В.,

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, господарсько-
правовий факультет, 2 курс, 2 група

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Велику роль в розвитку інтеграційних процесів та глобалізації світової економіки відіграють транснаціональні корпорації. В умовах сьогодення в Україні діє ряд потужних транснаціональних корпорацій, а їх діяльність сильно впливає на економіку країни. До їх списку можна віднести такі глобальні корпорації як Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Nokia та інші.

Вважається, що ТНК беруть свій початок у XVII ст., коли з'являються перші фірми з ознаками ТНК, але тільки наприкінці XX ст. відбувається активізація розвитку та поширення ТНК. Сьогодні ТНК розглядаються як потужні регулятори міжнародного руху капіталу, поділу праці та виробництва, на які припадає біля чверті світового ВВП, половина обсягу світової торгівлі; із 750 тис. патентів, які реєструються за рік, 80% належать ТНК. На прямі іноземні інвестиції, які здійснюють транснаціональні корпорації, припадає до 75-90% світового обсягу. Розвиток іноземного інвестування в Україні розпочався одночасно з отриманням суверенітету нашої країни у 1991 р.

Вітчизняними дослідниками ґрунтовно вивчено переваги та недоліки іноземного інвестування. Статистичні спостереження за динамікою